2024/2322

10.10.2024

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2024/2322,

11. aprill 2024,

tähelepanekutega, mis on Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0103/2024),

A. arvestades, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (edaspidi „asutus“) tulude ja kulude eelarvestuse ([1]) kohaselt oli asutuse 2022. aasta lõplik eelarve 68 068 551 eurot, st 12,32 % suurem kui 2021. aastal; arvestades, et asutust rahastatakse liidu eelarvest (17 301 544 eurot, mis moodustab 25,41 % kogueelarvest), liikmesriikide riiklike järelevalveasutuste osamaksetest (27 293 765 eurot ehk 40,10 % eelarvest) ja järelevalve alla kuuluvate üksuste tasudest (22 228 234 eurot ehk 32,66 % eelarvest);

B. arvestades, et kontrollikoda märkis oma aruandes asutuse eelarveaasta 2022 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“), et ta sai piisava kindluse selle kohta, et asutuse raamatupidamise aastaaruanne on usaldusväärne ning selle aluseks olevad tehingud on seaduslikud ja korrektsed;

Eelarvehaldus ja finantsjuhtimine

1. märgib rahuloluga, et 2022. aastal tehtud eelarve jälgimise alaste pingutuste tulemusel oli eelarve täitmise määr 98,78 %, st 2021. aasta omast veidi (1,17 %) madalam; märgib, et maksete assigneeringute täitmise määr oli 89,83 %, st eelnenud aasta määrast 0,08 % madalam;

2. võtab asutuse 5. juuli 2023. aasta arvamuse põhjal seoses asutuse 2021. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmisega võetud järelmeetmetega (edaspidi „asutuse arvamus“) teadmiseks, et tulenevalt oma eelarvestruktuuri suurenevast keerukusest leiab asutus, et vajalik on tasudest rahastamise mudeli läbivaatamine, et reageerida asjakohaselt ja kiiresti finantsturu märkimisväärsetele muutustele ning hallata samal ajal tõhusamalt otsestest järelevalvevolitustest tulenevaid kasvavaid tasuallikaid;

Tulemused

3. märgib, et asutus kasutab teatavaid meetmeid, näiteks põhilisi tulemusnäitajaid, et hinnata oma tegevusest tulenevat lisaväärtust, ning teisi meetmeid, et parandada eelarve haldamist; avaldab asutusele tunnustust selle eest, et tema 2022. aasta tööprogramm viidi lõpule 90 % ulatuses, kusjuures enamik tema peamistest tulemusnäitajatest on saavutatud või ületatud;

4. väljendab heameelt selle üle, kuidas asutus reageeris 2022. aastal geopoliitilistele probleemidele; märgib sellega seoses, et asutus on vastusena Venemaa provotseerimata ja ebaseaduslikule sissetungile Ukrainasse tõhustanud oma riskiseiret ja järelevalvetegevust, tagades suurema valvsuse liidu finantsturgudele avalduva võimaliku mõju hindamisel ning vajalike meetmete võtmisel turu stabiilsuse ja investorite kaitse tagamiseks; märgib ka, et seoses energiakriisiga avalikustas asutus oma kõrgetasemelise hinnangu valdkondade kohta, milles komisjon palus teavet meetmete kohta, mille eesmärk on piirata ülemäärast volatiilsust ning leevendada likviidsussurvet gaasi- ja elektriturgudel tegutsevatele finantssektorivälistele vastaspooltele, ning on võtnud nende likviidsuspiirangute kõrvaldamiseks vastu ajutised erakorralised meetmed;

([1]) ELT C 38, 31.1.2023, lk 84.

5. märgib, et 2022. aastal keskendusid asutuse strateegilised prioriteedid kolmele valdkondadevahelisele teemale, nimelt usaldusväärsete kapitaliturgude arendamise toetamisele, kestliku rahanduse ja innovatsiooni edendamisele ning innovatsiooni ja digiülemineku edendamisele; väljendab heameelt asjaolu üle, et asutus täitis need prioriteedid 2022. aastal mitmesuguste meetmete kaudu, nagu tehnilise panuse andmine komisjonile MiFID 2 ja MiFIRi läbivaatamisel investorikaitse aspektide kohta ning seoses noteerimist käsitleva õigusaktiga, asutuse kestliku rahanduse tegevuskava 2022–2024 avaldamine ning investoritele ja riiklikele pädevatele asutustele hoiatuste andmine krüptovaradega seotud riskide kohta;

6. tunnustab asutuse saavutusi 2022. aastal, mis oli järelevalvealase ühtsuse seisukohast märkimisväärne aasta, nimelt mitut ühist järelevalvemeedet, kolme olulist vastastikust hindamist lisaks kesksete vastaspoolte kohustuslikule iga-aastasele vastastikusele hindamisele, sealhulgas üks, milles kirjeldatakse üksikasjalikult riiklike pädevate asutuste võetud meetmeid seoses ümberpaigutamistega pärast Ühendkuningriigi liidust väljaastumist, ning asutuse poolt tema asutamismääruse artikli 16 alusel liikmesriikide pädevatele asutustele antud esimesi soovitusi, mille eesmärk on struktuurselt tugevdada riiklike pädevate asutuste järelevalvealast lähenemisviisi ja suutlikkust;

7. võtab teadmiseks, et asutus avaldas 2022. aastal aruande Euroopa lubatud heitkoguse ühikute ja nende tuletisinstrumentide turu kohta, milles esitati mitu poliitikasoovitust turu läbipaistvuse ja järelevalve parandamiseks, samuti selle, et asutus koordineerib paljude riikide pädevate asutuste seas esimest kontrollostude tegemist, ning asutuse uue strateegia käivitamise aastateks 2023–2028;

Tõhusus ja selle suurendamine

8. märgib, et asutus jätkab oma tegevusvaldkondades tõhususe ja sünergia suurendamist; märgib sellega seoses, et asutus hindas tõhususe suurendamiseks oma iga-aastast tööprogrammi, eraldades vahendeid tulemuslikult vastusena välistele teguritele (nt Venemaa sissetung Ukrainasse), sealhulgas seoses Euroopa ühtse juurdepääsupunkti seadusandlike ettepanekutega, mida asutuse 2022. aasta tööprogrammis algselt ette ei nähtud; tunnustab asjaolu, et asutus jagab oma tõhususe strateegia raames jätkuvalt peaarvepidajat Euroopa Pangandusjärelevalvega (EBA);

9. võtab teadmiseks mõned tõhususe suurendamiseks ja koostoime saavutamiseks rakendatud sisemeetmed, nagu täielik sisemine ümberpaigutamine, mis võimaldas asutusel võtta üle uusi volitusi ja ülesandeid, ilma et selleks oleks vaja lisavahendeid, hankeressursside täiendav optimeerimine, ühendades rohkem institutsioonidevahelisi menetlusi ja juhtides suuri asutustevahelisi hankeid, samuti protsesside lihtsustamine eelarve haldamise valdkonnas ning pandeemia ajal tehtud investeeringud audio-, videokonverentside ja hääletusvahenditesse, mis võimaldavad teha kaugtööd; märgib lisaks, et asutus kavatseb tulevikus korraldada oma töötajatele vähem lähetusi ja rohkem kaugkoosolekuid, suurendades seeläbi oma paindlikkust ja vähendades kulusid;

10. võtab teadmiseks, et kõik asutuse haldus- ja tugifunktsioonid, nimelt personali-, eetika, finants-, hanke- ja hoonete halduse protsessid, on juba mitu aastat digitaalsed ehk kasutusel on paberivaba strateegia; märgib, et 2022. aastal läks asutuse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia taristu üle avalikule pilvele ning süsteemide laiendamisel oodatakse kokkuhoidu; väljendab heameelt asjaolu üle, et 2022. aasta neljandas kvartalis alustas asutus riigihangete haldamise vahendi kasutuselevõtmise protsessi;

Personalipoliitika

11. märgib, et 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli ametikohtade loetelust täidetud 87,60 % ja liidu eelarves kinnitatud 243 ajutisest teenistujast oli ametisse nimetatud 219 (2021. aastal oli kinnitatud ametikohti 250); märgib, et 2022. aastal töötas asutuse heaks ka 91 lepingulist töötajat ja 12 lähetatud riiklikku eksperti;

12. märgib, et 2022. aastal suurenes töötajate koguarv 2021. aastaga võrreldes 45 %; märgib lisaks, et geograafilise tasakaaluga seoses hõlmas asutuse personal (ajutised töötajad, lepingulised töötajad ja lähetatud riiklikud eksperdid) 2022. aasta lõpus 24 liidu eri kodakondsust; tuletab ka meelde, kui oluline on tagada asutuse juhtkonna ja kõigi töötajate tasakaalustatud geograafiline esindatus;

13. väljendab heameelt asjaolu üle, et asutus on juhtkonna ja töötajate tasandil soolise tasakaalu saavutamisele lähedal; võtab teadmiseks asutuse kõrgema juhtkonna liikmete soolise jaotuvuse, kus 30 liikmest 16 on naised (53 %); võtab teadmiseks asutuse juhatuse liikmete soolise jaotuvuse, kus seitsmest liikmest neli on mehed (57 %); võtab lisaks teadmiseks asutuse kogu personali soolise jaotuvuse, kus 322 töötajast 175 on mehed (54 %);

14. võtab teadmiseks, et asutus on kehtestanud inimväärikuse kaitsmise ning psühholoogilise ja seksuaalse ahistamise ennetamise poliitika; väljendab heameelt selle üle, et 2022. aastal ei teatatud ühestki ahistamisjuhtumist, mida oleks uuritud, lõpetatud sisemenetlusega või arutatud kohtus; väljendab lisaks heameelt selle üle, et asutus töötab välja mitmekesisuse ja kaasamise poliitikat;

Hanked

15. märgib, et asutus haldas 2022. aastal 14 hankemenetlust, millest kolm olid IT valdkonnas avatud hankemenetlused koguväärtusega 99,4 miljonit eurot;

16. tuletab kontrollikoja aruandest asutuse eelarveaasta 2021 raamatupidamise aastaaruande kohta meelde tähelepanekut, et asutus otsustas algatada väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetluse, rikkudes finantsmääruse ([2]) I lisa punkti 3.1; võtab asutuse arvamuse põhjal teadmiseks, et eelnevalt avalikustamata jätmine oli põhjendatud hanke konkreetse kohaldamisalaga ja tagantjärele igakülgselt dokumenteeritud, ning lisaks sellele on võetud kõik vajalikud meetmed sarnase olukorra vältimiseks tulevikus;

17. juhib tähelepanu asutuse 2022. aasta aruande märkusele IV.1, milles kirjeldatakse kohtuasja (UniSystems Luxembourg ja Unisystems systimata plioforikis *vs*. ESMA) tulemusega seotud ebakindlust seoses otsusega ühises hankemenetluses, mille hageja liidu üldkohtus vaidlustas;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

18. märgib, et asutus vaatas 2022. aastal läbi mittekoosseisuliste töötajate huvide konflikti poliitika, mis hõlmab töötajaid, lähetatud riiklikke eksperte ja praktikante; tunnustab asutust mitme meetme võtmise eest, mille eesmärk on suurendada teadlikkust huvide konfliktidest ja eetikareeglitest, sealhulgas sissejuhatavad kohtumised uutele töötajatele ning koosolek kõigile töötajatele, et teavitada töötajaid peamistest eetikaalastest faktidest ja arvudest ning anda põhjalikke selgitusi rahastamisvahendite käsitlemise ja 2022. aasta prioriteetide kohta;

19. märgib, et asutuse poolt 2022. aastal läbi vaadatud iga-aastaste huvide konfliktide deklaratsioonide puhul ei tõstatatud võimalike huvide konfliktidega seotud probleeme; märgib, et lisaks iga-aastastele deklaratsioonidele vaatas asutus 2022. aastal läbi ja hindas märkimisväärse arvu töötajate taotlusi ja deklaratsioone, nimelt 54 deklaratsiooni seoses valikumenetlustega, 13 deklaratsiooni abikaasa tasustatava töö kohta, 41 taotlust parlamendivälise tegevuse kohta, 21 avaldamis- või kõnetaotlust, 23 taotlust rahastamisvahenditega tegelemiseks, 10 taotlust tegevuse kohta isiklikel põhjustel puhkuse ajal ja 10 taotlust kavandatava tegevuse kohta pärast asutusest lahkumist; märgib sellega seoses, et kuigi enamik deklaratsioonidest ei tekitanud huvide konfliktiga seotud probleeme, soovitati kahel juhul muuta valikukomisjoni koosseisu ning ühel juhul kehtestati asutusest lahkuva juhi suhtes kaitsemeetmed, nagu konfidentsiaalse teabe saamise lõpetamine ja ajutine üheaastane keeld lobitööga tegelevatele töötajatele;

20. väljendab heameelt asjaolu üle, et asutus avaldab oma juhatuse liikmete ja juhtivtöötajate elulookirjeldusi ja majanduslike huvide deklaratsioone; tunnustab seda, et asutus annab oma töötajate kohtumistest väliste sidusrühmadega aru läbipaistval viisil ja teeb need oma veebisaidil kättesaadavaks;

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

21. tuletab kontrollikoja aruandest asutuse eelarveaasta 2021 raamatupidamise aastaaruande kohta meelde kontrollikoja tähelepanekut asutuse juhtimis- ja kontrollisüsteemides huvide konfliktidega seotud puuduste kohta; märgib sellega seoses, et 2022. aastal algatas asutuse eetikarühm tava koguda süstemaatiliselt kõrgemate juhtide hindajate huvide deklaratsioone, tagamaks, et asutuse kõrgema juhtkonna hindamise käigus ei teki huvide konflikti riske; tuletab lisaks meelde, et järelevalvenõukogu võttis vastu muudetud huvide konflikti poliitika, millega kehtestatakse selge nõue, et konfliktis olevad isikud, st juhatuse liikmed, asendusliikmed või riiklike pädevate asutuste koordinaatorid, lahkuksid asjaomase küsimuse arutamise ajaks ruumist ja hoiduksid kirjalikus menetluses hääletamisest; tunnustab asutust kontrollikoja tähelepaneku käsitlemise eest, mis on nüüd loetud lõpetatuks;

Sisekontroll

22. väljendab heameelt asutuse sisekontrollisüsteemi iga-aastase hindamise üle ja järelduse üle, et see on olemas ja toimib hästi; märgib, et asutus mõõtis 77 sisekontrollinäitajat, mis hõlmasid kõiki sisekontrolli põhimõtteid, ja tuvastas 42 puudust, millest enamik olid väikesed ja millest ükski ei seadnud kahtluse alla sisekontrolli põhimõtete olemasolu ja nõuetekohast toimimist; märgib, et täheldatud parandusvõimalused on peamiselt seotud kontrollikeskkonna, kontrollitoimingute ning info- ja kommunikatsioonielementidega;

23. märgib, et komisjoni siseauditi talitus auditeeris asutust 2022. aastal andmehalduse valdkonnas, tunnustades andmehaldusraamistiku loomisel tehtud edusamme ning jätkuvaid pingutusi andmehaldustegevuse ühtsema visiooni määratlemiseks; märgib siiski, et siseauditi talitus tuvastas puudusi andmehaldusprotsesside jaoks loodud sisekontrollisüsteemide ülesehituses ning tulemuslikus ja tõhusas rakendamises ning esitas viis soovitust, millest kaks olid väga olulised; palub asutusel nende puudustega tegeleda ja esitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aruanne selles valdkonnas tehtud edusammudest;

24. märgib, et pärast iga-aastast organisatsiooniliste riskide hindamist tegi asutus 2022. aastal kindlaks riskid, näiteks ebakindlad ja volatiilsemad turud, mis võivad mõjutada finantsstabiilsust, ohustada investoreid ja suurendada järelevalveriski asutuse jaoks, ebapiisavate vahendite või eksperditeadmiste puudumise oht teatavates valdkondades, et kohaneda uute probleemidega, ning risk, et asutuse vastu suunatakse küberrünne, mis mõjutab IT-süsteemide turvalisust; kutsub asutust üles võtma kõik vajalikud leevendusmeetmed nende riskidega tegelemiseks;

Muud kommentaarid

25. kiidab asutust selle eest, et teda tunnustati ametlikult Euroopa Liidu keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi (EMAS) keskkonnajuhtimissüsteemi eest ning EMASi registreeringu saamise eest 2022. aastal; tunnustab asutust ka selle eest, et ta on võtnud kohustuse edendada ja integreerida keskkonnahoidlikke nõudeid oma hankemenetlustesse nii palju kui võimalik; võtab kontrollikoja aruande põhjal rahuloluga teadmiseks, et asutus kuulub asutuste hulka, kes esitavad iga-aastase keskkonnaaruande;

26. märgib, et 2022. aastal andis asutus koos teiste Euroopa järelevalveasutustega tarbijatele hoiatusi paljude krüptovaradega seotud suure riskiga ja spekulatiivse tegevuse kohta;

27. viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 11. aprilli 2024. aasta resolutsioonile, ([3]) mis käsitleb ametite tulemusi, finantsjuhtimist ja kontrolli.

([3]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2024)0280.